

**SIDEN ISTIDEN HAR NORDMENN
PRODUSERT MAT PÅ LOKALE RESSURSER**

**Troms Bonde-
og Småbrukarlag**

Årbok 2022

5 RÅD FOR GOD BONDEHELSE

Ta et morgenmøte med deg selv

Jobb med å strukturere hverdagen.

Plei det sosiale nettverket ditt

...også når du ikke trenger det.

Prioriter deg selv

Få nok søvn og spis sunt og regelmessig

Ta pauser

Det er lov å holde hviledagen hellig.

Skaff deg kunnskap

Det er lov å spørre om råd og tips.

Innhold

Innhold.....	3
Lederen har ordet.....	4
Ord og uttrykk i jordbruksforhandlingene.....	7
Produksjonsregulering på sau.....	9
Tiltaksplan for arktisk landbruk.....	12
Årsmelding 2022.....	17
Regnskap 2022.....	26
Lokallag pr februar 2023	31

Troms Bonde- og Småbrukarlag

Telefon 932 44 599
E-post troms@smabrukarlaget.no
Nettside www.smabrukarlaget.no/troms
Facebook www.facebook.com/TromsBS

Lederen har ordet

Året 2022 har vært mye likt 2021, der fokus har vært å løfte det norske jordbruket generelt og Troms-jordbruket spesielt. Arbeidet i fylkeslaget har favnet bredt: Vi har vært pådrivere for å få prosjektmidler til landbruksskolen på Gibostad så de kan være enda bedre rustet til å ivareta nye trender og krav. Revitaliseringen med bondesamlinger føles som et positivt tiltak der mulighetene for fellesskap og gode samtaler foregår, dette ønsker vi å

fortsette med og utvikle videre. I samarbeid med fylkeslagene i Finnmark og Nordland har vi blant annet gjort et omfattende arbeid med Tiltaksplan for arktisk landbruk, som ble oversendt næringskomiteen på vårparten. Vi har jobbet med produksjonsregulering på sau, og vi har deltatt i den begynnende rulleringa av forvaltningsplanen for rovvilt i region 8. Det har fortsatt ikke blitt bedre rammer innafor rovviltpolitikken, og de fastsatte bestandsmålene for regionen er et stort minus med tanke på økt bruk av utmarka.

For meg som leder har også dette året krevd mye lesing og forståelse for å kunne mene, timer med dypdykk i både budsjettmemdas arbeid og i handlingsrom innafor hovedavtalen har vært nyttig. Det har også vært et krevende år fordi sentralstyret valgte en retning som krevde handling fra andre deler av organisasjonen. Det var veldig komplisert å få gjennomslag for både vedtatte landsmøtesaker og for lokale behov, flertallet i sentralstyret valgte flere ganger å overse landsmøtevedtak.

Uroen og manglende samhandling innad i styret gjorde at jeg valgte å uttrykke mistillit til sittende leder gjennom Nationen.

Jordbruksforhandlingene var den utløsende faktor, der leder valgte å underskrive avtalen uten styrets godkjenning. I skrivende stund erfarer vel alle at avtalen blei for dårlig og bruksnedleggingen fortsetter.

Når jeg ser meg tilbake, må jeg erkjenne at det å løfte lokallagene og få flere til å engasjere seg har vi mislyktes vi med. Dette er en viktig oppgave som må prioriteres i tiden framover. Gleden er at Troms allikevel har fått 25 nye medlemmer dette året.

Skal vi lykkes i å snu utviklingen, så må vi både se bakover og fremover. Siste året har mye dreid seg om å se meg tilbake og finne ut hva som har vært gjort og hvorfor vi er der vi er nå. Fremover blir 1.pri å prøve å beholde alle matprodusentene vi har i fylket og om mulig få nyttilføring. Troms har mye ledig areal både i utmark og innmark, denne ressursen må taes i bruk for at vi skal kunne oppnå økt sjølforsyning. Som fylkesleder er jeg bevisst på kampen for Troms sin plass i matproduksjonskjeden, og som del av totalberedskapen.

Når fokuset nå er rettet mot 2023, så blir den store kampen årets jordbruksforhandlinger. Rammen for dette oppgjøret må ligge på 22-30 milliarder kroner, slik at det blir mulig å halvere inntektsgapet dette året. Så må resten taes neste år. Et slikt mål krever hardt arbeid overfor politikere og landbruksdirektorat. Dette arbeidet er såvidt startet gjennom fjorårets avtalemidler til "Bærekraftig landbruk og verdiskaping i nord". Denne satsningen skal utrede hva som skal til for å beholde dagens bønder og få båsfjøskyr over i løsdrift, mer areal i bruk og økt økonomiforståelse i næringa.

Fylkesstyret har avgitt innspill til årets jordbruksforhandlinger. Når studiearbeidets Del 2 nå er sendt ut, vil vi også gi svar på den runden. Her ber jeg også om deltakelse fra dere alle, slik at Troms sine behov kommer enda klarere frem.

Avslutningsvis ønsker jeg å fremheve den stadig nye energien jeg får ved å arbeide for jordbrukets beste, privilegert med mange dyktige medspillere både i fylkes- og lokallag. Med alle dere med på laget inn i 2023 så må landbruket bli en god og trygg arbeidsplass.

*Frank Valø,
fylkesleder*

TopLac® Sau Fiber løyser utfordringa!

Supert til lamminga!

Mange testa vårt nye kraftfôr i lamminga i fjor, og tilbakemeldingane er svært positive.

Det høge fiberinnhaldet kvesser appetitten på både kraftfôr og surfôr. Sauene held seg friskare, mjølkeproduksjonen blei god og lammetilveksten likeeens.

TopLac Sau Fiber er spesielt effektiv om surfôret har høg kvalitet, eller tilgangen er avgrensa.

Ventar du fleire trilling - og firlingsøyer så tilrår vi den prisgunstige TopLac® Sau Fiber i lamminga.

 Sikrar høg mjølkeproduksjon trass fibermangel

 Skånsam for vomma trass høge kraftfôrrasjonar

 Kvar pellet består av 75% TopLac® Sau og 25% Roetopp

 Svært god smakleghet

TopLac® Sau Fiber - den perfekte løysinga ved store lammekull og ekstra godt surfôr.

Produksjonsstart: 15. februar

GODT GJORT ER BETRE ENN GODT SAGT

FISKÅ MØLLE ROGALAND Tlf. 51 74 33 00
FISKÅ MØLLE ETNE Tlf. 53 77 13 77

Fiskå Mølle
www.fiska.no

Ord og uttrykk i jordbruksforhandlingene

Avtaleåret: Kommende år, dvs. at det i jordbruksforhandlingene våren 2023 forhandles om avtaleåret 2024. Unntaket er målpriser, der avtaleåret går fra 1.7 inneværende år til 30.6 kommende år.

Budsjettmidler: Midler som overføres over statsbudsjettet. Finansierer tilskudd og andre ordninger.

Budsjettnemnda for jordbruket (BFJ): Et statlig organ som har som oppgave å legge fram grunnlagsmaterialet for jordbruksoppjøret i midten av april hvert år. Medlemmer er partene i jordbruksoppjøret og nøytrale representanter fra Statistisk sentralbyrå og lederen av BFJ. NIBIO er sekretariat.

Driftsgranskningene: Se Referansebruk

Forhandlingsutvalg: På vegne av staten føres forhandlinger av Statens forhandlingsutvalg for jordbruket. Utvalget består av representanter fra de departementer staten selv bestemmer. På vegne av organisasjonene føres forhandlinger av jordbrukets forhandlingsutvalg. Hver av organisasjonene oppnevner inntil 3 medlemmer av utvalget.

Grunnlagsmaterialet: Grunnlagsmaterialet for jordbruksforhandlingene består av tre utredninger fra BFJ som legges fram i april hvert år: Totalkalkylen, Referansebruksberegninger og Resultatkontrollen.

Hovedavtalen: *Hovedavtalen for jordbruket* regulerer prosessen i jordbruksforhandlingene mellom staten og faglagene i jordbruket. Hovedavtalen ble inngått i 1950 og sist revidert i 1992.

IBU-midler: Midler til investering og bedriftsutvikling i jordbruket, herunder investeringstilskudd til driftsbygninger. Forvaltes av Innovasjon Norge.

Landbrukets utviklingsfond: Landbrukets utviklingsfond (LUF) består av en rekke tiltak og virkemidler innen næringsutvikling, kompetanseheving og klima- og miljøtiltak som skal stimulere til utvikling i landbruksnæringen. Fondsmidlene kan brukes til tiltak som styrker og bygger ut næringsgrunnlaget på landbrukseiendommer, og aktivitetsfremmende tiltak innen eller i tilknytning til landbruksnæringene. Blant annet kommer midler til drenering, SMIL, investeringer i driftsbygninger og forskning fra LUF.

Referansebruk: For å se hvilke økonomiske konsekvenser jordbruksoppjøret vil få for ulike typer bruk, beregner Budsjettnemnda vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk på 28 referansebruk. Referansebrukene representerer ulike produksjoner, bruksstørrelser og geografiske områder. Bygger på Driftsgranskingene, der det årlig innhentes skatteregnskaper og tilleggsopplysninger om areal, arbeid og arbeidsinnsats hos 900 jordbruksbedrifter over hele landet. Driftsgranskingene omfatter kun bruk som omsetter for 150.000 kr eller mer, uten moms og tilskudd.

Resultatkontrollen: Formålet med resultatkontrollen er å finne ut om utviklingen i jordbruket har gått slik som Stortinget har forutsatt i landbrukspolitikken. Budsjettnemnda utarbeider materiale som viser utviklingen for priser, kostnader, inntekter og investeringer, arealbruk, produksjon, miljø og ressursvern, distriktpolitikk, sysselsetting, likestilling m.m. Resultatkontrollen er inndelt på region- og fylkesnivå.

Totalkalkylen: *Totalkalkylen for jordbruket* utarbeides av BFJ og er et sektorregnskap for hele det norske jordbruket - som om jordbruket i Norge var ett bruk. Resultatmålene i Totalkalkylen beregnes som gjennomsnitt for alle bruk, uavhengig av driftsform, størrelse, investeringsfase og område i landet. I forhandlingene brukes Totalkalkylens normaliserte regnskaper for å sammenligne inntektsutviklingen i jordbruket med inntektsutviklingen for andre grupper i samfunnet.

Tilleggsforhandlinger: Partene kan kreve forhandlinger om endringene i en løpende jordbruksavtale når viktige forutsetninger for denne er blitt forandret vesentlig. Partene kan også kreve forhandlinger om tillegg til en løpende jordbruksavtale når uforutsette forhold oppstår.

2. mai 2022

Politiske partier, nasjonalt og i Troms
Landbruks- og matdepartementet
Nortura
Nordnorsk Landbruksråd
Norsk Sau og geit
Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Produksjonsregulering på sau

Det er ikke mange som blir rike av å drive jordbruk, men sauebøndene er i en egen klasse for dårlig lønnsomhet. Derfor er det viktig at vi styrker inntekta i sauenæringa kraftig. Men sist det var lønnsomt å drive med sau, fikk vi en massiv etablering av sauebruk i de sentrale jordbruksområdene av landet - noe som igjen skapte overproduksjon og dårlig økonomi i næringa. Dette kan vi ikke gjenta.

Troms Bonde- og Småbrukarlag og Troms Sau og geit ønsker å regulere saueholdet gjennom regionale kvoter, koblet opp mot ressursgrunnlaget i den enkelte regionen. Det bør settes en grense for hvor mye lammekjøtt som kan leveres fra hver region. På denne måten kan den totale produksjonen av fåre- og lammekjøtt reguleres, samtidig som sauebrukene ikke klumpes sammen i de mest lettrevne områdene av landet.

Ordninga kan for eksempel innrettes på følgende måte:

1. Regioner opprettes etter de gamle fylkesgrensene.
2. Regionale kvoter tildeles etter historisk produksjon, justert for regionalt ressursgrunnlag og behov for styrking av kanaliseringspolitikken.
3. Kvote regnes i kilo kjøtt levert til slakteri.

4. Kvotene til den enkelte regionen fordeles som produksjonsrettigheter til sauebrukene i regionen, etter historisk produksjon og faktisk ressursgrunnlag. Produksjonsrettighetene låses til det aktuelle gårds- og bruksnummer, og kan ikke omsettes.
5. Hvis et gårdsbruk leverer mer kjøtt enn rettighetene tilsier, ilegges overproduksjonsavgift jfr kvoteordninga for melk.
6. Det kjøttet som evt videreføres og selges direkte fra gården, kommer i tillegg til produksjonsrettighetene, jfr kvoteordninga for melk.
7. Regionen kan sette av en viss prosentandel av kvota til nyrekruttering.
8. Ved opphold i produksjonen kan rettighetene ligge ubenyttet i inntil 5 år. Etter dette går de tilbake til den regionale kvota.
9. Produksjonsrettighetene innad i regionen justeres årlig, ved bruk av forholdstall. Dette vil fange opp ubenyttede rettigheter, og samtidig gi anledning til å dele ut ledige rettigheter til nye gårdbrukere.
10. Ordninga administreres av staten. Hverken regionale kvoter eller individuelle produksjonsrettigheter kan omsettes.

Vi ber om at det snarlig nedsettes en arbeidsgruppe med representanter fra Nortura som markedsregulator, og Landbruks- og matdepartementet, Nortura som markedsregulator, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Bondelag, Norsk Sau og geit, for å utrede tiltaket nærmere.

Med hilsen

Troms Bonde- og Småbrukarlag

Frank Valø (s.)
leder

Troms Sau og geit

Gunbjørg Melkiorson (s.)
leder

På lag med landbruket for å forebygge skader

Som medlem av Norsk Bonde- og Småbrukarlag får du:

- inntil 20 % rabatt på privatforsikring
- 24-34 % rabatt på landbruksforsikringer
- god pris på ulykkesforsikring for voksne og barn
- gode fordeler på pensjon

Ring Gjensidige på **915 03100** eller les mer på gjensidige.no/landbruk

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

Gjensidige

Bondens eget selskap

nortura
bondens selskap

Tiltaksplan for Arktisk Landbruk

Gjengroingen av kulturlandskapet i Nord-Norge er et symptom på at store deler av det arktiske landbruket nå er i en svært kritisk situasjon. Avstanden mellom bøndene i Nord-Norge er større enn ellers i landet. Brakklagt jord øker og transportavstandene er lange. Det er ei stor utfordring å opprettholde sentrale servicetjenester til landbruket. Gårdene i bygda er hjørnesteinsbedrifter. Nedleggning av gårdsbruk setter tilbud som skole, barnehage og butikker i fare. Konkurransen mellom samvirkebedriftene og private varemottakere fører til sentralisering av hele næringa.

Beredskap i form av nok mat til befolkning i eget nærområde blir mer og mer viktig med konflikter og kriser rundt om i verden, nå sist i Ukraina. Skal jordbruket i det arktiske området ha ei framtid, trengs det politisk hjelp til utvikling og bekyttelse. Ved å øke matproduksjonen i nord, sikrer vi matvareberedskapen for både forsvar og sivilbefolkningen.

Hovedpunktene i planen handler om å holde jorda i hevd og å dyrke ny jord, og øke sjølforsyningsgraden til minst 50%. Vi skal ikke bare beholde antall bønder, men øke antallet til et nivå hvor vi kan ivareta matproduksjonen for landsdelen vår. Til det trengs økt lønnsomhet og rettferdig fordeling, altså jamnstilling. Det er begrenset hvilken effekt økte produktpriser vil ha på den samlede økonomien i jordbruket. Ved å legge opp til et tilskuddssystem som prioriterer basisproduksjonen på hvert gårdsbruk, sikres en stabil og forutsigbar produksjon og en bruksstruktur som er egnet til å ivareta matvareberedskapen i landsdelen.

Tiltaksplanen konkretiserer offensive og målrettede tiltak som er nødvendige for å sette nordnorske bønder i stand til å oppfylle samfunnsoppdraget.

Arktisk landbruk er landbrukets bidrag til nordområdesatsinga. Begrepet er godt etablert, blant annet gjennom flere prosjekter i regi av Nordnorsk Landbruksråd og gjennom særlige bevilgninger til det arktiske landbruket over jordbruksavtalen. Arktisk råd har etablert den geografiske definisjonen av Arktis, der hele Nordland, Troms og Finnmark er tatt med. Selv om regionen strekker seg videre rundt jordkloden, er begrepet arktisk landbruk godt egnet til å sette fokus på produksjonsforholdene i landsdelen vår, og til å markedsføre de unike produktene våre.

Etter at vi utarbeidet denne planen er det inngått en jordbruksavtale, som skal behandles av stortinget i juni. I avtalen er midlene til Arktisk landbruk nullet ut, mens det er bevilget 17 millioner til Bærekraftig matproduksjon i nord. Vi oppfatter dette som en økt satsing på dette området, og ber om at vår plan innarbeides i denne satsingen.

Tiltaksplanen nedenfor er ikke satt i prioritert rekkefølge, men sortert etter hovedtemaene organisering, produksjon og finansiering:

1. Satse på mat fra arktisk landbruk
2. Etablere jordressurs-program
3. Utnytte utmarksressesene
4. Sjølforsynte landsdeler
5. Rettferdig produksjon
6. Økt lønnsomhet i arktisk landbruk
7. Økt tilgang på risikokapital

1. Satse på mat fra arktisk landbruk

- Opprette et kunnskaps- og kompetansesenter for arktisk matproduksjon. Senteret skal fungere som nav i utviklingen av det arktiske landbruket nasjonalt og internasjonalt, og sørge for at det nordnorske behovet for all kompetanse i næringa, ivaretas innad i landsdelen.
- Etablere en beskyttet merkeordning for arktisk mat.
- Bygge markedsførings- og distribusjonskanaler for produktene.

2. Etablere jordressurs-program

Ved å bruke midler på nydyrking og istandsetting av jordbruksarealene, stimuleres verdikjeder som gir varige verdier. Matproduksjonen sikres, uten at økonomien overbelastes. Økt satsing på tilgjengelig jordbruksareal gir ikke inflasjon, og bidrar samtidig til karbonbinding og et positivt miljøregnskap.

- Innføre tilskudd til re-etablering av tidligere dyrka mark og til nydyrking i nord.
- Øke satsene for tilskudd til drenering.
- Åpne for bruk av støtteordninger gjennom Innovasjon Norge til nydyrking av jord.

3. Utnytte utmarksressursene

- Opprette egne regionale kvoter for alle grovfôrbaserte produksjoner, med bakgrunn i ressursgrunnlaget i regionene.
- Øke tilskuddene til utmarksbeiting i arktisk område.
- Hindre at beitedyra blir utkonkurrert av andre interesser som rovvilt, friluftsliv, turisme, hyttebygging, osv.

4. Sjølforsynt landsdel

Matproduksjonen må fordeles mellom landsdelene. I Nord-Norge skal vi i størst mulig grad dekke vårt eget behov for de matvarene vi har forutsetninger til å produsere:

- Opprette egne regionale kvoter for alle produksjoner.
- Etablere flere svine- og storfebesetninger i Nord-Norge, for å sikre tilførsler til vår regionale foredlingsindustri.
- Få på plass tilstrekkelig finansiering til omlegging til løsdrift for storfe i landsdelen.
- Sikre produksjon av kraftfôr i landsdelen, gjennom å legge til rette for fortsatt produksjon når Felleskjøpet sin leieavtale for siloanlegget på Bergneset utløper i 2024.
- Stimulere til økt grøntproduksjon.
- Stimulere til økt produksjon på geit. Etablere begrepet "bevaringsverdig produksjon", etablere rekrutteringskvote på geitmelk, og legge til rette for oppføring av kje.
- Øke foredlinga av slakt i landsdelen, gjennom økonomiske insentiver til regional videreforedling av arktiske råvarer.

5. Rettferdig pris

- Samvirkene sin rolle i landbrukspolitikken må styrkes, slik at kostnadene ved mottaksplikten finansieres uten å belaste den enkelte bonde. Produksjonsanleggene må kompenseres for å drive med en viss overkapasitet og lagerhold i et beredskapsperspektiv.
- Nord-Norgetrekket på kjøtt er et resultat av underfinansiering av samvirkene. Trekket må fjernes, slik at pris fra samvirke til bonde blir lik i hele landet.

6. Økt lønnsomhet i arktisk landbruk

- Innføre driftstilskudd i alle produksjoner, etter modellen for driftstilskudd for melkeku (se vedlegg).
- Innføre beredskapstilskudd til arktisk landbruk, med kr 200.000 pr driftsenhet, for å sikre matproduksjon til egen befolkning i nord.
- Innføre arktisk etableringstilskudd på kr 250.000 pr gårdsbruk hvert år i de første 3 driftsårene.
- Utvide ordninga med investeringsmidler gjennom Innovasjon Norge til også å gjelde kjøp av gårdsbruk i drift, ikke bare nybygging/ombygging.

7. Økt tilgang på risikokapital

- Etablere et statlig pantegarantifond for å veie opp for lave panteverdier i nord.
- Etablere en fondsavsetningsordning med skattefordel, der avsetningene skal brukes til «grønne» investeringer i drenering, kanalisering, gjerdning, gjødsellagring, gjødselspredningsutstyr, kalkingsutstyr, o.l.
- Etablere regionale strategier for Innovasjon Norge, som tilpasses situasjonen i de ulike landsdelene. Overproduksjon i én del av landet kan ikke hindre nødvendig etablering eller opprusting i andre deler.

30. mai 2

Per-Anton Nesjan (s.)

Nordland Bonde-
og Småbrukarlag

Frank Valø (s.)

Troms Bonde-
og Småbrukarlag

Jon Nikolaisen (s.)

Finnmark Bonde-
og Småbrukarlag

Sammen tar vi vare på jorda, dyra og framtida

Felleskjøpet tilbyr deg de beste produktene og helhetlig rådgivning i alle deler av bondens drift. Fra maskin og redskap, driftsbygninger og fjøs, til fôr, plantevern, såvare, gjødsel og øvrige landbruksrekvisita.

Vi er tilgjengelige hele året, og er eneste totalleverandøren med skreddersydde produkter og tjenester til landbruket.

Felleskjøpet

Tlf.: 72 50 50 50 · felleskjoepet.no

Årsmelding 2022

1. Tillitsvalgte i Troms Bonde- og Småbrukarlag 2022

		Lokallag	Valgt år
Styret			
Leder	Frank Valø	Lyngen	2018
Nestleder	Mats Hegg Jacobsen (perm.)	Tromsøysund	2015
Konst. nestl.	Tine Lingrasmo	Tromsøysund	2021
Styremedlem	Maren Olie Sandvoll	Målselv	2020
Styremedlem	Fredrik Thomassen	Senja	2022
Konst.styrem.	Cecilie Dahl Karlsen	Tromsøysund	2022
2. vara	Harald Evanger	Nord-Troms	2021
3. vara	Rine Kristiansen	Tromsøysund	2022
Revisorer			
	Kurt Olsen	Balsfjord	2015
	Ivar Jørgensen	Balsfjord	2020
Representantskapet i NBS			
Medlem	Frank Valø	Lyngen	2018
Varamedlem	Mats Hegg Jacobsen (perm.)	Tromsøysund	2015
Valgkomité			
	Kirsten Slagstad	Hålogaland	2020
	Håkon Ryvoll	Senja	2021
	Torstein Jenssen	Nord-Troms	2022

2. Andre valgte/oppnevnte ombud

Styret for Troms landbruksfaglige senter	med: vara:	Berit Nikolaisen Fredrik Thomassen
Styringsgruppa for FoU i Nordnorsk Landbr.råd		Frank Valø
Styringsgruppa i Nordnorsk Landbruksråd		Frank Valø
Styret i Troms landbruksselskap		Ole-Anton Teigen
Ref.gruppa for Lyngsalpan landskapsvernområde		Ivar Jørgensen
Arbeidsgr for handlingsplan økol.landbr, Statsforv		Asbjørn Hansen
Arbeidsgr Rein på innmark, Statsforv		Frank Valø
Midlertidig arbeidsgruppe Bærekraftmidler, TFFK		Frank Valø
Juryen for Nordnorsk Økomatpris		Inske deBuhr
Inn På TUNET-utvalget i NBS		Britt Marthinussen
Storfekjøttutvalget i NBS		Birger Bull
Småfeutvalget i NBS		Frank Valø
Rovviltutvalget i NBS		Kurt Solheim
Utmarksutvalget i NBS		Harald Evanger
Organisasjonsutvalget i NBS		Margrethe Figved
Valgmennda i NBS		Birger Bull

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Tromssan ja Finnmarkun fylkinkomuuni

SENJA VIDEREGÅENDE SKOLE

NATURBRUK

senja.vgs.no

Hvorfor skal jeg være eier av TINE-samvirket?

- Et samvirke som jobber for best mulig økonomisk resultat fra din melkeproduksjon.
- Trygg og forutsigbar avsetning av melka.
- Tilgang til verdifull kompetanse i alle deler av melkeproduksjonen.
- En gunstig startpakke som ny bruker.
- Et godt faglig og sosialt miljø i produsentlaget.
- Et samvirke som sikrer deg konkurransekraft og påvirkning videre i verdikjeden.

SAMMEN SKAPER VI ET LEVENDE NORGE
medlem.tine.no

TINE

3. Medlemstall

Ved utgangen av 2022 hadde Troms Bonde- og Småbrukarlag 232 medlemmer, en liten men hyggelig oppgang fra året før. De aller fleste var fordelt på de 10 lokallagene rundt omkring i fylket, mens 8 var direktemedlemmer i fylkeslaget.

4. Lagets virksomhet

Det har vært avholdt 12 styremøter i perioden, 3 fysiske og 9 på Teams. I tillegg har det vært noen temamøter for å jobbe mer detaljert med enkeltsaker. Styret har også hatt løpende kommunikasjon på e-post og Messenger. Digitale møter er tidseffektive, men styret ser behov for 3-4 fysiske møter i løpet av arbeidsåret.

En oversikt over saker som styret har behandlet finnes i slutten av dette kapittelet.

Året begynte med digital studiering om jordbruksforhandlingene. Det var dessverre minimal oppslutning fra medlemmene, men forhåpentligvis ble det arrangert fysiske studieringer i lokallagene.

Fylkeslaget hadde fått gjennomslag i landsmøtet høsten 2021 for at NBS i kommende jordbruksforhandlinger skulle kreve etter behov, og ikke tilpasse seg "mulighetsrommet" til Bondelaget eller staten. Dessverre var det en viss uryddighet i saksbehandlingen, men i ekstraordinært landsmøte i januar ble vedtaket opprettholdt.

Fylkesårsmøtet ble arrangert på Finnsnes 25.-26. februar i samarbeid med Troms Sau og geit. Blant sakene som ble behandlet var produksjonsregulering på sau. Saken ble fulgt opp med arbeidsmøte sammen med Sau og geit og Bondelaget, og endte med at vi sammen med TSG sendte en henvendelse til politiske partier og til LMD i mai.

Sammen med fylkeslagene i Nordland og Finnmark har vi utarbeidet Tiltaksplan for arktisk landbruk, etter at flere representanter i næringskomitéen ba om å få et slikt innspill under årsmøtet til Nordland BS. Både tiltaksplanen og henvendelsen om produksjonsregulering er gjengitt et annet sted i årboka.

Mats Hegg Jacobsen ble valgt til nestleder i årsmøtet, men søkte permisjon fra vervet som både nestleder og styremedlem i mars. Tine Lingrasmo ble da konstituert til nestleder, og Cecilie Dahl Karlsen rykket opp som fast styremedlem. Styret har fungert med denne omrokkinga og med bare to varamedlemmer resten av valgperioden.

Årsmøtet vedtok at det skulle opprettes en rovvilt-/utmarksgruppe i laget, for å jobbe spesielt med disse temaene og avlaste styret litt. Det har ikke lyktes oss å få tak i folk til en slik gruppe, og vi har heller ikke klart å få folk utenom styret til å delta i arbeidet med rullering av forvaltningsplanen for rovvilt i vår region. Frank Valø og Cecilie Dahl Karlsen har gjort en stor innsats med planarbeidet, og Cecilie har møtt som observatør i flere møter i rovviltnemnda. Det er imidlertid ikke en ideell løsning å bruke styremedlemmer til denne typen arbeid i så stor grad som vi har gjort til nå. Skal fylkeslaget være gode på rovvilt, må vi være flere om oppgavene.

I april arrangerte vi digitalt informasjonsmøte om miljøtilskuddene, og i september/oktober ble dette fulgt opp med søknadskaféer i Kåfjord, Balsfjord, Salangen og Senja. Her var både lokallagene og kommunene med på gjennomføringa, og tiltaket ble godt mottatt av bøndene.

En spent gjeng venter på utfallet av jordbruksforhandlingene, ved fylkeshuset i Tromsø

Landbruksmessa i Balsfjord ble dratt i gang igjen etter korona-tida, og fylkeslaget stilte med romslig stand, bålpanne, vafler og loddbøker. Det ble mange fine samtaler og noen nye medlemmer. Sammen med den innsatsen lokallagene hadde gjort på forhånd, ble loddsalget under messa en solid støtte til lagsøkonomien.

Høstsamlinga på Rundhaug i 2021 ble godt mottatt, og laget søkte prosjektmidler til ikke mindre enn tre samlinger for høsten 2022. Vi avholdt den ene på Rundhaug, i samarbeid med Målselv BS og med besøk av Tor Jacob Solberg som da var kandidat til leder i NBS. De øvrige samlingene ble utsatt til våren 2023, da fylkessekretæren hadde påtatt seg ekstra arbeid med å koordinere landsmøtet i NBS.

Tor Jacob Solberg får "Siden istiden"-skjorte som takk for innlegget sitt på Rundhaug. Nationens journalist dokumenterer overrekkelsen.

Gjennom året har norsk jordbruk hatt en enorm kostnadsvekst, og det har flere ganger vært spørsmål om hvorvidt fagliga burde kreve tilleggsforhandlinger. For å få et tallgrunnlag å ta en slik avgjørelse på, tok fylkeslaget initiativ til å bestille en rapport hos Agri Analyse. Flere andre fylkeslag ble med på spleisen. Det ferdige dokumentet viste et avvik fra grunnlaget for jordbruksforhandlingene på rundt 1 mrd kr.

Rapporten ble brukt politisk av NBS sentralt, selv om det ikke ble tilleggsforhandlinger, og tallene ble plukket opp av flere aviser. Saken kan leses på nettsida til NBS:

<https://www.smabrukarlaget.no/aktuelt/nyheter/870-millioner-i-kostnadsvekst-siden-jordbruksforhandlingene/>

Landsmøtet i NBS ble avholdt på Hamar siste helga i oktober.

Her var lokallagene Tromsøysund, Balsfjord, Nord-Troms og Lyngen representert, og de fleste utsendingene var oppe på talerstolen i løpet av møtet. Cecilie Dahl Karlsen vikarierte som fylkessekretær under landsmøtet.

*Inske deBuhr,
landsmøteutsending
fra Balsfjord BS*

Fylkesstyret har som vanlig gjennom året deltatt i ulike møter med statsforvalteren, fylkeskommunen, sametinget, Tine, Nortura, landbruksskolen, NIBIO, Bondelaget, Nordnorsk Landbruksråd, m.fl., samt en rekke møter internt i NBS. Laget har også vært representert på blant annet LO-kongressen, Dyrøyseminaret og den nasjonale utmarkskonferansen som NBS arrangerte.

Lokallagene har imidlertid ikke fått mange besøk. Dette bør prioriteres i større grad i året som kommer.

Styresaker 2022:

1	Referatsaker	32	Holdbarhetsdato på egg
2	Budsjettoppfølging	33	Forprosjekt småskala grønt
3	Lokallagene	34	Innspill til valg nemnda i NBS
4	Medlemsverving	35	Kunnskapsutvikling i nordnorsk landbruk
5	Jordbruksforhandlingene 2022	36	Innspillsmøte SV
6	Landbruksmessa i Balsfjord	37	Landbrukssamling Malangen, NNLR
7	Fylkesårsmøte 2022	38	Landbr.konferanse Kvæfjord
8	Invit Los regionkonferanse	39	Dyrøyseminaret
9	Høring planprg Regional transportplan	40	Prioriteringer i TBS
10	Arbeidsplan framover	41	Møte i Rovvilt nemnda
11	Konstituering av nytt styre	42	Landsmøte i NBS
12	Oppfølging av årsmøtesaker	43	Næringsstrategi for «Nye Troms fylke»
13	Aksjonsutvalg	44	Tradisjonell kunnskap i rovviltforvaltninga
14	Tiltaksplan for arktisk landbruk	45	LO sin regionkonferanse
15	Melkekvoter	46	Rullering av RMP Troms og Finnmark
16	Utmarks- og rovviltgruppe	47	Studieringer JF
17	Forvaltningsplan rovvilt Reg 8	48	Markedssituasjonen for egg
18	Produksjonsregulering på sau	49	Midler til bærekraftig matprod i nord
19	Prosjekt Arktisk naturbrukssenter	50	Teigbasert tilskuddssystem
20	Sertifiseringer i agronomutdanninga	51	Tilleggsforhandl og kostnadsberegning
21	Årsmøte 4H Troms	52	Høring regional transportplan
22	Permisjonssøknad Mats Jacobsen	53	Invitasjon Nei til EU 50 år
23	Nordnorsk økomatpris	54	Invitasjon Åpen dag Senja vgs
24	Nasjonal kulturlandskapspris	55	Invitasjon Arktisk landbr.seminar NIBIO
25	Rullering av nasjonal RMP-instruks	56	Bondesamlinger, prosjekt
26	Grunnlag for styrearbeidet	57	RMP-kaféer, prosjekt
27	Representasjon i eksterne råd og utvalg	58	Fylkesårsmøte 2023
28	Oppdatering årshjul	59	Jordbruksforhandlingene 2023
29	Reguleringsplan Kåfjord	60	LO sin regionkonferanse 2023
30	Møte med Sparebanken Nord-Norge	61	Nasjonal rovviltkonferanse 2023
31	Sametingsmelding om næringsutvikling	62	Verksted Klima, miljø, energi Senja

Sauebøndene i Lyngen har gjennom mange år levert gode råvarer til norske kjøkken. Til grunn for dette ligger spesielt gode beiteforhold med frodig vegetasjon og naturlig kultivering gjennom beiting, tråkk og gjødsling. Alpelam, -representert ved Øystein Fossmo og LyngenLam, -representert ved Runo Berglund, har gjentatte ganger fått høy anerkjennelse for sine produkter. Her sammen med ordfører Dan Håvard Johnsen (i midten).

Spør etter lam fra Lyngen neste gang du handler råvarer.

**Lyngen
kommune**
Alpekommunen i nord

Bild: Verena Sitzinger

Resultatregnskap 2022

Troms Bonde- og Småbrukarlag

	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter		
3001 Medlemskontingent	95 348	99 721
3003 Tilskudd sekretær	35 000	35 000
3004 Driftstilskudd Gjensidige	10 039	10 080
3006 Aktivitetstilskudd NBS/andre	55 818	49 200
3019 Kofteinntekter, netto	3 103	19 279
3020 Andre inntekter	61 613	98
3201 Annonseinntekter	38 100	22 500
3202 Salg av profileringsartikler	4 216	7 297
Sum driftsinntekter	303 238	243 175
Driftskostnader		
4390 Beholdningsendring varelager	-866	9 891
5020 Feriepenger	11 293	12 010
5100 Lønn til ansatte	115 742	117 762
5400 Arbeidsgiveravgift	0	2 884
5401 Arbeidsgiveravg. av påløpt ferielønn	0	294
5920 Yrkesskadeforsikring	1 602	1 360
6020 Avskr. på immaterielle eiendeler	1 943	1 942
6700 Vervgodtgjøring leder	20 000	20 000
6710 Møtegodtgjøring	9 900	20 800
6800 Kontorrekvisita	0	1 049
6810 Tele- og datakostnader	2 978	1 822
6820 Årbok	9 692	8 104
6840 Aviser, tidsskrifter, bøker o.l.	998	3 099
6890 Kontorhold leder og sekretær	10 000	10 000
6940 Porto	111	96
7321 Profileringsmateriell	5 627	8 081
7421 Gaver	2 636	1 304
7619 Kofte, kostnader	0	5 363
7701 Styremøter	11 634	16 221
7702 Årsmøte	3 845	3 666
7703 Andre egne møter/arr, netto	-8 916	-31 207
7704 Landsmøte	5 000	1 255
7705 Andre NBS-møter	0	2 500
7706 Eksterne møter	16 153	4 183
7707 Lokallagsmøter	0	0
7708 Møter NNLR, netto	-5 830	0
7709 Andre møtekostnader	600	0
7721 Landbruksmessa i Balsfjord, netto	7 708	0
7740 Øredifferanse	-3	2
7770 Bank- og kortgebyrer	449	316
7790 Annen kostnad	10 950	0
Sum driftskostnader	233 244	222 797

Resultatregnskap 2022

Troms Bonde- og Småbrukarlag

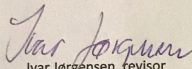
	31.12.2022	31.12.2021
Driftsresultat	69 994	20 379
8040 Renteinntekt, skattefri	1 060	201
8090 Prosjektinntekter	129 747	33 182
Sum finansinntekter	130 807	33 383
8190 Prosjektkostnader	121 625	22 837
Sum finanskostnader	121 625	22 837
8590 Annen ekstraordinær kostnad	0	-3 725
Sum ekstraordinære poster	0	-3 725
Årsresultat	79 175	27 200

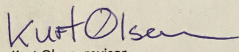
Troms Bonde og Småbrukarlag

Revisjonsrapport 2022

Regnskapet er revidert ved å kontrollere bilag mot kontoutskrift og enkeltbilag. Det er ikke funnet feil i bilagsføringen. Alle kontrollerte bilag stemmer med kontoutskrift og kassadagbok.

Framlagt regnskap anbefales godkjent som regnskap for Troms Bonde og Småbrukarlag 2022.

Ivar Jørgensen, revisor

Kurt Olsen, revisor

Nordkjosbøtn 13/1-2023

Balanse 2022

Troms Bonde- og Småbrukarlag

	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER			
1061 Koftedesign		11 655	13 598
1460 Innkjøpte varer for videresalg		24 441	23 575
1462 T-skjorter Bli med på laget		0	0
1463 T-skjorter Ordsky		0	0
1464 Ferdigstrikka kofter		0	0
1465 Koftegarn		0	0
1466 Koftemerker		0	0
1467 Kofteoppskrifter, trykte		0	0
1468 Postposer		0	0
1500 Kundefordringer	1	-197 453	-244 978
1920 Bankinnskudd		183 438	141 021
1921 Plasseringskonto		403 152	402 092
SUM EIENDELER		425 233	335 308
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
2050 Annen egenkapital		312 038	284 838
Udisponert resultat (ikke postert)		79 175	27 200
Sum egenkapital		391 213	312 038
Gjeld			
2400 Leverandørgjeld		6 067	9 596
2600 Forskuddstrekk		10 752	0
2770 Skyldig arbeidsgiveravgift		0	17
2780 Påløpt arbeidsgiveravgift		473	473
2940 Skyldig feriepenger		16 727	13 184
Sum gjeld		34 019	23 270
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		425 233	335 308

Note:

1) Forskuttet tilskudd til pågående prosjekt utgjør kr 240.208,- pr. 31.12.2022

HUSK å søke om støtte til kurs og studievirksomhet i laget ditt!

Vi har over 900 studieplaner dere kan velge mellom, både med og uten lærer. Det er også mulig å få godkjent nye studieplaner.

Les mer om studieforbundet og tilskuddsordningen på vår hjemmeside www.naturogmiljo.no.

Lokal stolthet på tallerkenen!

KOKT & KLAR
★ SÅ HJERKLEST - FRÅ SENKJ ★

Gulloye
fra Nord-Hordal

Kalk/Dolomitt gir bedret

- næringsopptak
- jordstruktur
- fôr kvalitet
- plantehelse

For bestilling, ta kontakt med

Blomstereng landbruk og maskin AS

E-post: blomstereng.lm@gmail.com

Telefon 401 68 307

Vi tar oppdrag i Storfjord, Lyngen,
Kåfjord og Nordreisa

Lokallag i TBS (oppdatert februar 2023)

Balsfjord	Inske de Buhr Selnesvn 1696 9042 Laksvatn	958 62 580 inske@online.no
Lyngen	Frank Halvard Valø Kjosvegen 211 9060 Lyngseidet	480 56 134 frankhalvar@gmail.com
Nord-Troms	Torstein Jenssen Lyngenfjordveien 757 9146 Olderdalen	414 06 622 torsteinjenss@hotmail.com
Tromsøysund	Birger B. Bull Grunnfjordveien 1048 9130 Hansnes	970 87 998 birger.bull@bullangus.no
Målselv	Svein Børre Evensen Brannmøvn 24 9334 Øverbygd	959 31 171 sveinbev@online.no
Dyrøy	Berit Nikolaisen Vinje 9311 Brøstabotn	958 79 784 beriniko@online.no
Øvre Salangen	Stein Kenneth Sæther Kistefossveien 1194 9350 Sjøvegan	907 46 209 steinsaether@hotmail.com
Senja	Håkon Ryvoll Valvågveien 518 9392 Stonglandseidet	938 75 996 haak_ry@live.no
Hålogaland	Kirsten Slagstad Hammarvn 12 8425 Sandsøy	91640052 kirsten_slagstad@hotmail.com
Astafjord	<i>Kontakt fylkeslaget</i>	932 44 599 troms@smabrukarlaget.no

*Kontaktinformasjon oppdateres etterhvert som lokallagsårsmøter avholdes.
Se www.smabrukarlaget.no/troms*

Avsender:
Troms Bonde- og Småbruketlag
Espenesveien 875
9311 Brøstadbotn

EIKSENTERET

- Traktor/redskap
- Hageutstyr
  - Dekk
  - Olje
  - Service
  - Snofres
- Slangepressing
- Vedutstyr

FENDT

Eiksenteret Målselv
Nor- Kin AS, Andslimoen , 9325 Målselv
Tlf: 77 83 40 50

EIK
SENTERET
– et hakk proffere

www.eiksenteret.no